

GJØVIK OG OMLAND GEOLOGIFORENING

Medlemsmøtene holdes på Gjøvik Tekniske Ingeniørskole kl. 18,30, og vi kan nevne at:

- onsdag 27.februar er det byttemøte med hyggelig samvær
- onsdag 12.mars viser Reidun Seeberg lysbilder fra mer eksotiske strøk, slik som Afrika, Bali og Sri Lanka
- onsdag 26.mars er det årsmøte

DA GJØVIK OG OMLAND GEOLOGIFORENING GIKK TIL HELVETE

Helvete ja, dette navnet vet vel alle, men ikke alle vet hvor det er. Men Helvete ligger i Espedalen. Og stedet er noen unike jettegryter, drillet og formet av kvernende vann for ca. 9.000 år siden. Det er som om vannet ville lage seg et minnesmerke i den harde (jøtun-noritt) gabbroen. Slik at menneskekrypene noen årtusener senere skulle føle og ane dens tålmod, krefter og villskap.

Navnet fikk stedet av malmkjøperne som fraktet malmen i sleder fra pentlanditt nikkel-gruvene rundt Espedalsvannet. I disse bratte liene var det kort sagt et helvete å kjøre sleden slik at den ikke skled, "ja, til helvede".

Til dette stedet var det at Gjøvik og Omland Geologiforening var på tur. Inngangspengene til Helvete koster kr 1,- ..., tur-retur. Stien ned er bratt og smal, forsterket med rekkverk på de verste stedene. Man kommer da ned i den største gryte. Den er ca. 100 meter høy og ca. 40 meter i tverrsnitt. Store steinblokker er her rast ned, så det er en god del smyging og klatring. Utgangen har vannet gravd seg en rett kløft, bare ca. 1,5 meter bred. Men prøver noen å gå der, så er det fritt fall 6-7 meter til en kulp.

Endel av foreningen med
iskrem før nedstigningen
til Helvete.

Foreningen i Helvete
Foto: Rune Nygaard

På andre enden er inngangen til det innerste Helvete. Den er ca. 60 meter høy og ca. 20 meter i diameter. Med flaks og balansekunst kan en komme inn der. Men det er sjelden at noen våger seg inn der.

På høyre side i denne gryta er det to små gryter på ca. 1 meter i diameter. De danner en 8 tallsform, slik at skilleveggen mellom dem er borte. Bare en stenbue er igjen. Den minner om et kjempemessig, gammeldags kakefat med hanke.

Helga Dalbakken er den koselige damen i billettluken, hun fulgte med og viste oss sovende troll, hester og andre rare figurer. De er skapt av lav, moser og utfellinger i fjellveggen. Det var lemenvandring i fjellet da vi var der, og hundrevis av dyr hadde falt ned i Helvete og slått seg ihjel.

Som sagt så er Helvete i Espedalen litt av en naturopplevelse, så våre inntrykk av stedet vil leve lenge i minnet.

Rolf B. Nielsen

ADRESSEFORANDRING I HALDEN

Halden Geologiforening har fått følgende nye postadresse:

Halden Geologiforening
Postboks 232
1751 Halden

HEDEMARKEN GEOLOGIFORENING

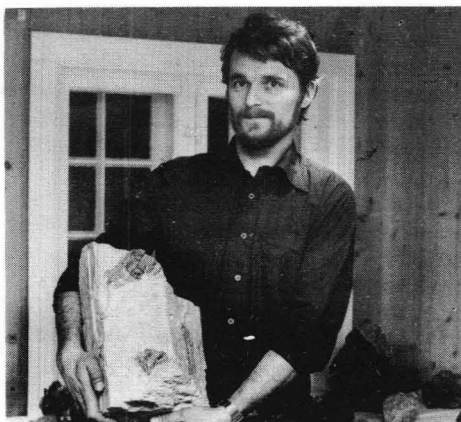
Foreningen går nå i sitt 8. år med et medlemstall på 135. Artig er det å lese i årsberetningen om foreningens første æresmedlem, Jenny Knutsen, som fylte 80 år i 1979. Hun har møtt trofast opp på møter og turer i disse årene. Gratulerer.

Av vårens møter, som holdes på Furnes Ungdomsskole kl. 19,30, kan vi nevne følgende:

- torsdag 13.mars viser Ole Nashoug lysbilder til skoleserien "Hedemarken blir til".
- onsdag 9.april vil Nashoug fortelle om "Hva myra kan fortelle". Det dreier seg om de sensasjonelle funn geologer gjorde ved Brumundelva for en tid siden.

MOSS OG OMEGN GEOLOGIFORENING HILSER GODT NYTT ÅR

Vi takker for alle de steingale menneskene vi møtte i året som gikk. Det er ganske utrolig hvor riktige alle disse menneskene allikevel er, i sin adferd og holdning. Det merker en best når en jobb skal gjøres og det virkelig røyner på innsats og utholdenhet. Det merkes og det synes både når vi er ute blandt andre foreninger og nå i forbindelse med vår egen utstilling på Hadeland i Rygge i tiden 17.-25.11.79 som krevde den virkelige store innsatsen av medlemmene. Når sant skal sies så ville vel ikke vår forening vært et faktum hvis ikke formannen Egil Jensen hadde gått foran og trukket lasset. Han sto i sentrum, og utstillingen tok til

Formannen Egil Jensen med en av utstillingsstoffene

med planlegging - forberedelse - jobbing, og den siste innspurten før utstillingen åpnet var nesten utrolig før det hele var over. Nå sitter vi igjen med en god erfaring, gleden over at det gikk så bra, og godt rustet til neste utstilling.

Vi fikk disponere 5 rom i tillegg til de vi hadde fra før og ca. 650 besøkende vandret gjennom lokalene i løpet av disse 9 dagene. Først hadde vi avdelingen med fluoriserende stein, lite å se på i vanlig lys, men demonstrasjon med lampe ble gitt. Det ble et fasinerende syn for mange. Radioaktiv stein ble vist og detektoren tikkete. Det var artig å høre om han som hadde montert en detektor under bilen sin og kunne fortelle om enkelte distrikter som synes å være meget radioaktive etter utslagene å dømme.

I det opprinnelige biblioteket vårt hadde vi salg av stuffer og tromlet stein.

Slipeverkstedet er lite, men nå er imidlertid maskinene på plass og i bruk. Einar Olsen har ansvaret og oppsynet med den avdelingen.

Et rom til fossiler og filmfremvisning, salg av litteratur og guider måtte også betjenes. Her holdt Hongslo foredrag. Gullsmed Odd B. Johnsen lånte ut endel av sine smykkesteiner så det ble en virkelig fin monter i peisestuen i tillegg til det som alle medlemmene lånte ut av det beste i hver samling som ble stilt ut i et stort rom hvor det mest attraktive var samlet og hvor naturens severdigheter bergtok mange.

Den beste kritikken fikk vi vel østfoldutstillingen som jo også var rosverdig. Her kunne vi til og med stille med en geolog så vi ikke gjorde bort oss.

Vi tok inngangspenger kr 5,- for voksne og kr 2,50 for barn. Takket være dette, tombolaen og salg av kaffe og hjemmebakst så greide vi oss bra økonomisk også.

VEL MØTT VED NESTE KORSVEG.

Aslaug Helgesen

MOSS OG OMEGN GEOLOGIFORENING

Medlemsmøtene holdes i peisestuen på Hadeland kl. 19,00, og følgende datoer er reservert for våren: 18/3, 22/4, 20/5 og 17/6.

Turlisten ser slik ut:

- 26/4: Rakkestad, pegmatittbrudd
- 23/5: Helgetur til Ivelandsmessen
- 21/6: Tvedalen, syenittpegmatittganger

SEMINAR I SØRLANDETS GEOLOGIFORENING

Sørlandets Geologiforening holdt 21.-23. september 1979 sitt 9. seminar på Fram Hotell i Tvedestrand med ca. 50 kursdeltagere. Emnet denne gangen var allsidig geologi.

Førstekonservator Inge Bryhni fra Mineralogisk-Geologisk Museum er en glimrende foreleser og han foreleste om trekk fra Tvedestrand-Risør-området geologi.

Vi har stor deltagelse på seminarerne av skoleverkets ansatte, og Inge Bryhni poengterte og forklarte hvor viktig det er å fremlegge geologi-undervisningen på de forskjellige elevens alderstrinn slik at undervisningen blir interessant og elevene følger med og forstår.

John Brommeland foreleste om kalksilikatforekomstene i Arendalstraktene, supplert med lysbilder og trykksaker til deltagerne, mens lektor Johan Eggen tok for seg kvartærgeologien i området. Meget gode forelesere til allsidig geologiseminar.

Ekskursjonen lørdag ettermiddag ble ledet av Inge Bryhni ved bussens mikrofon. Ca. 50 deltagere dro ut i naturen i herlig høstvær, til gneisser, kvartsitter, silimanitt, cordieritt, antofyllitt, scharnochitt, gabbro, rutil, augitt m.m.

Inn og ut av bussen, og bussens skvettlapper kom stadig nærmere asfalten. En fantastisk interessant ekskursjon.

Lørdag kveld var der arrangert torskeaften med innbudte og underholdning. Marit Bjorvatn fortalte trekk fra Tvedestrand i gamle dager og Tore Onsaker sang og spilte gitar. Det er alltid en fornøyelse å høre på ham. Hensikten med invitasjon av ordfører, kultursjef, skolesjef m/familier var at etatene skulle få et innblikk i geologiforeningens aktiviteter som kulturfaktor. Det var ordføreren enig i i sin takketale, da han fikk sitt første mineral til ordførerens skrivebord.

Ekskursjonen gikk søndag med lederne Arne Gundersen og Brommeland til Barbudalens skarnforekomster med andraditt, grossular, hornblende, pyroksen (augitt-diopsid), magnetitt, apatitt, epidot, kalkspat, granittpegmatitt, rødskeolitt m.m., riktig et eldorado.

Videre gikk turen til "Selåsvann" hvor vi fant bl.a. ankeritt og aktinolit. Vi besøkte også Etterdalens grube med sølvførende blyglans, der malmen er forholdsvis finkornet og opptretter i forbindelse med små granittiske ganger i amfibolit. Vi fant også magnetitt, sinkblende, kobberkis, arsenkis,

men lite grenokitt, et omvandlingsprodukt av sinkblende, og andre sjeldne mineraler som er mikroskopisk små.

Da vi kjørte gjennom Holts kuperte terreng, fikk vi en grundig innføring i kvartærgeologi av Hans Petter Evensen fra Holt Landbruksskole. Og enda var der planlagte steder vi ikke rakk før avslutningsmiddagen kl. 15.

Av all naturvitenskap passer følgende ord av Goethe best om geologien, vitenskapen om vår jordklode:

"Gå fra huset ditt ut og utvid din horisont, så du kan, over hele verden se verden, med nye øyne."

Seminalet var lagt til Tvedestrand denne gang, for å utvide horisonten og nettopp vekke og dekke geologiinteressene lengst øst i Agderfylkene med et vellykket og allsidig geologiseminar.

På neste års seminar feirer tradisjonsrike Sørlandets Geologiforening 10 års jubileum.

Elisabeth Gjertsen

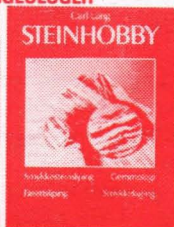
STEINHOBBY

BØKER FOR AMATORGEOLGER

FOR BARN OG UNGDOM

Forteller om hvordan man skiller mineralene fra hverandre, hvor man bør lete og hvordan en samling bygges opp. Nydelige fargeillustrasjoner, 154 sider. Kr. 95,—.

NYHET!
en bok om smykkesteinsliping, tromling og fasettering. Gemmologi, smykkelagning, stein og overtro, utstyr, tabeller og litteratur og foreningslister. Rikt illustrert, 108 sider. Kr. 95,—.

Praktiske råd om steinsamling og nødvendig utstyr, sortering og oppbevaring. Tips om hvordan du kan kjenne igjen og bestemme mineraler, slipe edelsteiner og bygge opp en samling. Fargeillustrasjoner, 44 sider. Kr. 42,—.

SCHIBSTED